

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠΥΡΙΔΑΚΙ

Στις 14 Ιανουαρίου 2011 το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου πραγματοποίησε, στην κατάμεστη από κόσμο αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου «Αρχάγγελος», φιλολογικό μνημόσυνο για τον αείμνηστο εκπαιδευτικό και πρώτο Υπουργό Παιδείας της Κύπρου Κωνσταντίνου Σπυριδάκι.

Ο Κωνσταντίνος Σπυριδάκις αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες πνευματικές μορφές της νεότερης ιστορίας της Κύπρου και ένα από τους μεγαλύτερους λόγιους του ευρύτερου Ελληνισμού. Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Λευκωσία, φοίτησε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, σπούδασε ελληνική φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Βερολίνο, στον κλάδο της κλασικής φιλολογίας και της ιστορίας. Διετέλεσε διευθυντής του Παγκυπρίου Γυμνασίου από το 1936 μέχρι το 1960, οπότε και διορίστηκε από τον αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γαε αρχικά ως Πρόεδρος της Κοινοτικής Συνέλευσης και στη συνέχεια ως πρώτος Υπουργός Παιδείας της Κύπρου.

Συνέβαλε αποφασιστικά και ποικιλοτρόπως στην πνευματική και εκπαιδευτική ανάπτυξη του κυπριακού ελληνισμού, πρωτοστατώντας, μεταξύ άλλων, στην ίδρυση της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών (1936) και του Ελληνικού Πνευματικού Ομίλου Κύπρου (1947), ενώ η παρουσία του στην εκπαίδευση της Κύπρου υπήρξε καθοριστικής σημασίας.

Το έργο του αείμνηστου Κωνσταντίνου Σπυριδάκι εξήρθε, κατά τη διάρκεια του φιλολογικού μνημοσύνου, ο κ. Παναγιώτης Περισιάνης, πρώην καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Χαιρετισμό στο φιλολογικό μνημόσυνο απήρθε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρος, υπό την αιγίδα του οποίου τελούσε η όλη εκδήλωση, και εκ μέρους της οικογένειας του Κωνσταντίνου Σπυριδάκι ο γιος του κ. Ανδρέας Σπυριδάκις.

Την όλη εκδήλωση πλαισίωσαν ύμνοι από τη Βυζαντινή Χορωδία της Ιεράς Μονής Κύκκου.

Ο χαιρετισμός του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη μας, έχει ως εξής:

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ κ.κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΣΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠΥΡΙΔΑΚΙ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ «ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ» ΣΤΙΣ 14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2011

Ὁ ἀποκληθεὶς «Πατὴρ τῆς Ἱστορίας» Θουκυδίδης στὸν Περικλέους «Ἐπιτάφιον» θέτει στὸ στόμα τοῦ Ἀθηναίου πολιτικοῦ τοὺς ἐξῆς λόγους γιὰ τὴν ἀπονομή τιμῶν στοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρες: «Ἐμοὶ δὲ ἀρκοῦν ἂν ἐδόκει εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργω γενομένων ἔργω καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμὰς».

Δηλαδή οἱ τιμές πρὸς τοὺς ἄνδρες, οἱ ὅποιοι ἀποδείχθηκαν ἀγαθοὶ μὲ ἔργα, πρέπει νὰ ἀπονέμονται ἐπίσης μὲ ἔργα.

Ὁ ἀοιδίμος Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις, υἱὸς τοῦ Σπυριδῶνος Σπυριδάκι, θεολόγου στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου καὶ στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, ἐξ Ἡλείου ἔλκοντος τὴν καταγωγή, ὑπῆρξε αὐταποδείκτως ἔργω ἀνὴρ ἀγαθός. Ἡ ἐπιβίωση τοῦ ἔργου του στοὺς ἐπιγενομένους ἀποτελεῖ ἀπόδοσι ἔργω τιμῶν πρὸς αὐτόν.

Ἡ μνήμη τοῦ Κωνσταντίνου Σπυριδάκι παραμένει πάντοτε ζῶσα στὰ ἐκπαιδευτικά πράγματα τῆς Κύπρου. Κατέλιπε στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, τὸ ὁποῖο διψύθυνε γιὰ εἴκοσι τέσσερα συναπτά ἔτη, ἓνα ἰδεατὸ πρότυπο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐλκύονται ὅλοι, πού ἀναλαμβάνουν ὑπηρεσία σ' αὐτό, νὰ μιμηθοῦν καὶ νὰ καλλιεργήσουν. Ἰκανότατοι μαθητὲς του συνέχισαν τὸ ἔργο του. Χιλιάδες μαθητὲς του τὸν μακαρίζουν, ὡς διδάσκαλό του.

Ἡ Ἱερά Μονὴ Κύκκου, ἐκφράζουσα τὴν καθολικὴ ἀναγνώριση πρὸς τὸν ἄνδρα, τελεῖ στὴ μνήμη του αὐτὸ τὸ φιλολογικὸ μνημόσυνο. Ὑπεράξιος μαθητὴς του, ὁ κ. Παναγιώτης Περισιάνης, ὁ ὁποῖος ἀκολούθησε τὰ βήματα τοῦ Διδασκάλου του καὶ διέλαμψε, εἶναι ἀπόψε ὁ κύριος ὁμιλητὴς γιὰ τὸ πολυσχιδὲς ἔργο του. Σ' ἐμᾶς ἀπομένει, ἀπευθύνοντας χαιρετισμὸ στὸ φιλολογικὸ μνημόσυνό του, νὰ κάνουμε μιὰ ἐπιλογάδην ἀναδρομὴ στὴ ζωὴ καὶ στὸ ἔργο του, δίκην προδείπνου στὸ οὐσιαστικὸ δεῖπνο, πού ἀκολουθεῖ.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις ὑπῆρξε παιδαγωγός. Μὲ ὑποτροφία τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου ἀκολούθησε μετα-πτυχιακὲς σπουδὲς στὸ Πανεπιστήμιό τοῦ Βερολίνου, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀνεκπύρηντο Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας. Ἀκολούθως, ὡς γυμνασιάρχης, λάμπρυνε τὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, καὶ τὸ κατέστησε ὑποδειγματικὸ ἐκπαιδευτήριό γιὰ ὅλο τὸν ἑλληνισμό. Ὡς ἀποστολὴ τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου καὶ ἐν γένει τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ἔθεσε τὴν ἄρτια γνώση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, τὴν ἐθνικὴ αὐτοσυνειδησία, τὴν ἠθικὴ καλλιέργεια, τὴ θρησκευ-

τικὴ ἐξύψωση καὶ τὴν κοινωνικὴ δικαίωση.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις ὑπῆρξε ἀγωνιστής. Καλλιέργησε στοὺς μαθητὲς του τὴν ἑλληνικὴ αὐτοσυνειδησία καὶ τὴ λατρεία τῆς ἐλευθερίας. Οἱ ἀγωνιστὲς τῆς ΕΟΚΑ, πού ὑπῆρξαν μαθητὲς του, ἔκαναν παντοῦ πρᾶξη τὴν ἐθνικὴ διδασκαλία του.

Μνημειώδης ὑπῆρξαν οἱ λογοδοσίαι του στὸ τέλος κάθε σχολικοῦ ἔτους, κατὰ τίς ὁποῖες μὲ παρηγοσία ἔφεγε τίς ἀφελλινιστικὲς ἐνέργειαι τῆς ἀγγλοκρατίας. Καλοῦσε τοὺς γονεῖς νὰ μὴ ἐγγράφουν τὰ παιδιὰ τους στὰ ἀγγλικά σχολεῖα, πού ἴδρυσαν οἱ Ἄγγλοι, γιὰ αὐτὰ ἀπεργάζονταν τὸν ἀφελλινισμό.

Μὲ μαχητικὴ ἀρθρογραφία σπλίτευσε καὶ ματαίωσε τὴν προσπάθεια τῶν Ἄγγλων νὰ μὴν ἔρχονται ἀναγνωστικὰ βιβλία ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ νὰ συντάσσονται ἀπὸ Κυπρίους. Ὅχι γιὰ τὸν Κύπριο δὲν εἶχαν ἰκανότητες, ἀλλὰ γιὰ τὸ ἐγγχείρημα ἐντασσόταν στὴν πολιτικὴ ἀφελλινισμό τῆς Κύπρου ἐπὶ ἀγγλοκρατίας.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις ὑπῆρξε ἐπιστήμων. Συνέταξε αὐτοτελῆ βιβλία καὶ μελέτες, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς. Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου ἐξέδωσε τὰ ἅπαντά του σὲ ἑξὶ ὀγκώδεις τόμους μὲ τὸν τίτλο

«Μελέται, διαλέξεις, λόγοι, ἄρθρα». Ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ του, μὲ θέμα: «Εὐαγόρας Α', βασιλεὺς τῆς Σαλαμίνας», προδιέγραψε τὸν ἐθνικὸν προσανατολισμὸ τῆς ὅλης ἐπιστήμης του. Ἐπέλεξε, ὡς θέμα του, τὸν Ἑλληνα βασιλεῖα τῆς Σαλαμίνας Εὐαγόρα τὸν Α', ὁ ὁποῖος ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Κύπρου ἀπὸ τοὺς Πέρσας, εἰσήγαγε τοὺς ἑλληνικοὺς θεσμοὺς καὶ ἀναζωογόνησε τὸν ἑλληνισμό στὴν Κύπρον.

Ἡ σύνταξη Ἱστορίας ἐνὸς λαοῦ ἀποτελεῖ πολιτικὴ πρᾶξη. Ἀπαντώντας στὴν Ἱστορίαν τῆς Κύπρου τοῦ Σέρ Τζώρτζ Χίλλ, ἡ ὁποία συνετάγη μὲ πρόσκληση τῆς ἀγγλικῆς διοικήσεως τῆς Κύπρου, συνέταξε τὴ «Σύντομο Ἱστορίαν τῆς Κύπρου». Στὸ ἔργο του αὐτὸ καταθέτει μὲ ἐπιστὴμὴ καὶ συνειδηση ὅτι ἡ Κύπρος εἶναι τὸ δῆκον ἐνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος, ἐλεύθερος ἢ δοῦλος, παραμένει πάντοτε ἑλληνικός, καὶ ὄχι τὸ συνονθύλευμα λαῶν κατακτητῶν καὶ πολιτισμῶν ἐπεισάκτων.

Αὐτὸ τὸ ἐπιλεκτικὸ ἀνθολόγιό ἀπὸ πνευματικὸ λειμῶνα καταθέτω προσπρόκοντος, ὡς χαιρετισμὸ, στὸ ἀποφινὸ φιλολογικὸ μνημόσυνο γιὰ τὸν ἀοιδίμο Κωνσταντῖνο Σπυριδάκι, τὸν Ἑλληνα, τὸν διδάσκαλο, τὸν ἀγωνιστὴ, τὸν ἐπιστὴμονα. ■

